

Список використаних джерел

1. Журналістська етика: посібник для підготовки до державного іспиту [Текст] / Авт. кол. За ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. – 224 с.
2. Війна у цифровому вимірі та права людини підсумковий звіт із 24 лютого 2022 року по 31 серпня 2023 року / Вдовенко О. Київ: ГО «Платформа прав людини», 2023. – 84 с.
3. Тихомиров О.О. Права людини: інформаційний вимір : монографія. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. – 304 с.

Олена Васьківська,

канд. пед. наук,

доцентка кафедри журналістики ФМВ

Національний авіаційний університет

olena.vaskivska@npp.nau.edu.ua

ФОТОГРАФІЯ ЯК СКЛАДОВА ДОКАЗОВОЇ БАЗИ ЗЛОЧИНІВ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬК

Поява першої фотографії в друкованій пресі стала поштовхом до розвитку фотожурналістики, а фотографія, що спочатку сприймалася як додаткове джерело інформації та пояснення до тексту, розглядається як самостійна складова інформаційного простору. Це стало можливим завдяки розвитку технологій та цифровізації суспільства, що спростило процес фотографування та опублікування фотографії в режимі реального часу. З розвитком фотожурналістики та появою компактних фотоапаратів у фотографів з'явилася можливість зафіксувати цікаві та важливі для суспільства моменти діяльності політиків та міжнародних організацій, конфліктні ситуації та бойові дії.

Дослідниця Ганна Цуканова наголошує, що «у сучасному контексті фотографію розглядають як засіб документального відтворення реальної

дійсності; це суспільний документ, що є основою зображальної соціальної інформації. Суть американської фотожурналістики останнього десятиліття, як її визначають в американських університетах і спеціалізованих навчальних закладах, таких як Міжнародний центр фотографії в Нью-Йорку, полягає в тому, щоб бути «історичним свідком». З цієї точки зору, відображення соціальної, історичної події або просте віддзеркалення повсякденного життя, покликане бути «свідком» і створювати візуальний образ історії» [4, с. 165].

Науковець Яковенко К.Ю. зауважує, що «будь-які війни чи інші військові конфлікти завжди цікавили людей із точки зору візуальної складової. Спочатку художники-живописці, а потім фотокореспонденти супроводжували військових та «документували» події під час боїв, живописці, роблячи замальовки та картини, фотографи створюючи світлини з місця подій, які прирівнювались до документів та свідчень війни. Фотографів цікавить усе: портрети військових, громадян, військова техніка, військовий акт, руйнування. Усе те, що сьогодні можна назвати свідченням війни. Кожна військова фотографія несе за собою сильну емоцію, часто негативну, але таку ж потужну, як і вибухи під час війни» [6, с. 126].

Роджер Фентон став першим офіційним військовим фотографом, а Кримська війна – першою війною, правда про яку дійшла до широкого загалу. Громіздке і важке обладнання обмежувало вибір сюжетів, невисока світлочутливість матеріалів дозволяла знімати лише нерухомі об'єкти. З Кримської війни Фентон привіз триста п'ятдесят негативів великого формату. Одна з цих робіт «Долина смерті» включена в колекцію «100 фотографій, які змінили світ. На світлині зображена нічийна земля, між позиціями британської та російської армій, вкрита нерозірваними ядрами [1].

Відтоді військова фотографія є важливою складовою фотожурналістики, а фотографії воєнних фотографів – джерелом інформації для міжнародної спільноти. Завдяки відомим фотографам світ дізнавався правду про бойові дії та злочини військових, а фотографії змінювали хід історії.

Перша жінка-військовий кореспондент Маргарет Бурк-Уайт навесні 1945 року створила серію фото з концентраційного табору Бухенвальд [1]. Завдяки цим світлинам світ дізнався про жахіття фашистів, а фото були використані як один з доказів під час Нюрнберзького процесу на якому судили нацистів.

Серед найбільш відомих зображень війни – фотографія Ніка Ута «Жах війни», також відома як «Напалм у В'єтнамі», за яку він отримав Пулітцерівську премію у 1973-му і став переможцем конкурсу World Press Photo. Зображення, зроблене Ніком Утом у 1972 році під час бомбардування урядовими військами В'єтнаму групи мирних жителів, облетіло всі сторінки друкованих видань світу. А фотографія посідає 41-е місце у списку ста найвпливовіших світлин ХХ століття за версією Колумбійського університету [5].

Від початку російсько-української війни українські та іноземні фотографи невпинно документують злочини російських військ, що у майбутньому стануть доказовою базою для Міжнародного трибуналу. Кожен день, ризикуючи власними життями, вони фіксують руйнування цивільної інфраструктури, вбите російськими військовими мирне населення та відвагу українських військових у зоні бойових дій.

Завдяки їх світлинам весь світ дізнався, зокрема, про жорстокість російських окупаційних військ у Київській області, а фото закатованого мирного населення з Бучі побачили читачі «Daily Mirror», «The Times», «The Guardian», «The New York Times», відомих інформаційних агентств «Associated Press», «Reuters», «Agence France-Presse», «Bloomberg» та багатьох інших світових друкованих та онлайн-медіа. Завдяки поширенню цих фотографій міжнародна спільнота засудила дії росії та збільшила збройну й фінансову підтримку України.

Сьогодні світлини наших фотожурналістів публікують всі міжнародні медіа, а воєнні журналісти отримують премії світових громадських організацій. У 2022 році українським журналістам присудили колективну Пулітцерівську премію у спеціальній номінації — «Special Awards and Citations». А нагороду у двох номінаціях Пулітцерівської премії 2023 року — «За служіння суспільству»

та «Breaking News Photography» — отримало інформаційне агентство Associated Press за фото з обложеного російськими військами Маріуполя українських журналістів Євгена Малолетки, Мстислава Чернова та Василіси Степаненко, а також французької кореспондентки Лорі Хіннат [2].

Фотодокази воєнних злочинів збирають не тільки фотожурналісти, а й правоохоронні органи України, громадські та правозахисні організації. Зокрема, Українська Гельсінська спілка з прав людини, Харківська правозахисна група та Центр громадянських свобод створили ініціативу «Трибунал для Путіна». Учасники проекту опитують свідків, документують руйнування, використовує інформацію з відкритих джерел. У фокусі організації – злочини проти людяності, геноцид, воєнні злочини [3].

Отже, сьогодні фотографія є самостійною одиницею інформування про резонансні події, що використовують у своїх публікаціях світові медіа. За допомогою світлин журналісти розповідають про жахіття війни та впливають на міжнародну спільноту. Фотографії злочинів російських загарбників проти мирного населення, наслідків руйнування цивільної інфраструктури, екологічної катастрофи, спричиненої діями російських військ, стануть важливими складовими доказової бази на Міжнародному трибуналі, що обов'язково відбудеться після нашої перемоги.

Список використаних джерел

1. Військова фотографія. URL: <https://jak.bono.odessa.ua/articles/vijskova-fotografija.php> (дата звернення: 12.02.2024).
2. Мельник Р. Українські журналісти Чернов, Малолетка і Степаненко отримали Пулітцерівську премію за репортажі з Маріуполя. URL: <https://detector.media/infospace/article/211025/2023-05-09-ukrainski-zhurnalisty-chernov-malolietka-i-stepanenko-otrymaly-pulittserivsku-premiyu-za-reportazhi-z-mariupolya/> (дата звернення: 12.02.2024).
3. Прізова В. Воєнні злочини РФ в Україні: громадські організації, що документують їх та збирають свідчення для трибуналу. URL:

<https://suspilne.media/523271-voenni-zlocini-rf-v-ukraini-gromadski-organizacii-so-dokumentuut-ih-ta-zbiraut-svidcenna-dla-tribunalu/> (дата звернення: 12.02.2024).

4. Цуканова Г. Історичний контекст розвитку фотожурналістики як основа для вивчення її сучасної жанрово-видової кваліфікації. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. №3, 2012. С. 165

5. Черничко А. Фотографії «Жах війни», зняті у В'єтнамі, виповнилося 50 років URL: <https://birdinflight.com/novini/20220609-the-terror-of-war-photo-50-years.html> (дата звернення: 12.02.2024).

6. Яковленко К. Ю. Військова фотографія як елемент документування подій та засіб маніпуляції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2014, № 11 том 2. С. 126-128

Родіон Вдовицький,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,

спеціальність 061 Журналістика,

Національний авіаційний університет,

6866227@stud.nau.edu.ua

Науковий керівник –

к. н. із соц. ком., доц. Антоніна Іващук

ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛ, ЯК СПОСІБ КОМУНІКАЦІЇ З ЦІЛЬОВОЮ АУДИТОРІЄЮ НА ЧУТЛИВІ ТЕМИ

У сучасному інтернет-просторі Телеграм є однією з найпопулярніших платформ для отримання інформації і, на жаль, дуже часто використовується для пропаганди або маніпуляції. Його успіх базується на унікальних можливостях та гібридності, яка об'єднує в собі: особисті чати, професійні спільноти, блоги та новинні ресурси. Однією із ключових переваг телеграму є його вдосконалена гібридність, що відкриває безліч функціональних можливостей. Тут можна знайти особистий простір для спілкування, можливість створення професійних